

NARODOWY
BANK POLSKI

Styczeń-luty 2024 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Styczeń-luty 2024 r.

Przegląd Spraw Europejskich

Wydział Integracji Europejskiej Departamentu Zagranicznego
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej
Warszawa, 2024 r.

Materiał opracował:
Departament Zagraniczny
we współpracy z Departamentem Stabilności Finansowej

Autorzy:
Agnieszka Brewka
Anna Dobrzańska
Magdalena Gąsior
Małgorzata Kloc-Konkołowicz
Anna Kopytowska
Martyna Migala
Adrian Przerywacz
Joanna Surala
Małgorzata Szcześ
Anna Wójtowicz

Redakcja:
Magdalena Gąsior

Przegląd opracowano na podstawie informacji dostępnych na stronach internetowych: Komisji Europejskiej, Rady Unii Europejskiej, Rady Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego, Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz serwisu internetowego www.euractiv.com

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
nbp.pl

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2024

Spis treści

Najważniejsze w numerze	4
1. Komisja Europejska	5
1.1. Wejście w życie dyrektywy wprowadzającej minimalną stawkę opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych działających w UE	5
1.2. Pierwsza i druga emisja obligacji UE w 2024 r.	5
1.3. Zatwierdzenie polskiego programu pomocy państwa łączącego społeczne koszty ograniczania energetyki konwencjonalnej	6
1.4. Komunikat KE w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r.	7
1.5. Zimowe prognozy gospodarcze	7
1.6. Śródkresowa ocena instrumentu RRF	8
1.7. Pozytywna ocena działań podjętych przez Polskę w celu odblokowania środków finansowych na realizację KPO i programów polityki spójności na lata 2021–2027	9
2. Rada Unii Europejskiej	11
2.1. Prezydencja belgijska w Radzie UE	11
2.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 16 stycznia	13
2.3. Wstępne porozumienie Rady UE i Parlamentu Europejskiego odnośnie do części przepisów w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu	14
2.4. Wstępne porozumienie Rady UE i PE w sprawie przepisów dotyczących dopuszczania papierów wartościowych do obrotu publicznego tzw. <i>listing act package</i>	15
2.5. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie aktu o przemyśle neutralnym emisyjnie	15
2.6. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie utworzenia Instrumentu na rzecz Ukrainy	16
2.7. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy	17
2.8. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie pakietu zmian dotyczących przyszłości rozliczeń w UE (EMIR 3.0)	18
2.9. Przyjęcie zmian w regulacjach w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR oraz MiFID II)	19
2.10. Porozumienie w sprawie siedziby przyszłego europejskiego urzędu do spraw przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu	20

2.11. Przyjęcie nowych przepisów w odniesieniu do zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe	20
2.12. Komunikat Rady dotyczący przyjęcia rozporządzenia w sprawie płatności natychmiastowych w euro	21
2.13. Nieformalne posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 23–24 lutego	21
3. Eurogrupa	24
3.1. Posiedzenie Eurogrupy 15 stycznia	24
3.2. Posiedzenie Eurogrupy 23 lutego	24
4. Rada Europejska	25
4.1. Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej 1 lutego	25
5. Europejski Bank Centralny	26
5.1. Posiedzenie Rady Prezesów 25 stycznia	26
5.2. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro	27
5.3. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych	28
5.4. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych	28
6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego	30
6.1. Raport w sprawie planów Banku Łotwy co do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością komercyjną	30
7. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego	31
7.1. Opinia w sprawie planów Banku Łotwy co do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością komercyjną	31
7.2. Opinia w sprawie planów zmiany niektórych makroostrożnościowych buforów kapitałowych przez Narodowy Bank Belgii	31
7.3. Raport w sprawie zagrożeń na rynku nieruchomości mieszkaniowych	32
8. Inne	34
8.1. Strategia Jednolitego Mechanizmu ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji do 2028 r.	34
Spis skrótów	35

Najważniejsze w numerze

- **Prezydencja belgijska w Radzie Unii Europejskiej**

Dnia 1 stycznia 2024 r. Belgia objęła rotacyjne przewodnictwo w Radzie Unii Europejskiej (UE). Będzie się skupiać na realizacji sześciu priorytetów: (1) obronie praworządności, demokracji i jedności, (2) wzmocnieniu konkurencyjności UE, (3) realizacji ekologicznej i sprawiedliwej transformacji, (4) wzmacnianiu programu społecznego i zdrowotnego UE, (5) ochronie ludzi i granic oraz (6) promowaniu globalnego wymiaru Europy.

[więcej w pkt 2.1](#)

- **Przyjęcie przez Radę Unii Europejskiej projektów legislacyjnych mających na celu pogłębienie unii rynków kapitałowych**

Rada UE przyjęła projekty legislacyjne wprowadzające zmiany w: rozporządzeniu i dyrektywie w sprawie rynków instrumentów finansowych (Markets in Financial Instruments Regulation and Directive MiFIR, MiFID), dyrektywie w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD) i dyrektywie w sprawie przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (*undertakings for collective investment in transferable securities*, UCITS). Regulacje te zostały opublikowane przez Komisję Europejską (KE) w listopadzie 2021 r. w ramach pakietu legislacyjnego mającego na celu wspieranie budowy unii rynków kapitałowych (*capital markets union*, CMU). Nowe przepisy powinny m.in.: zwiększyć przejrzystość rynków kapitałowych przez wprowadzenie tzw. systemów publikowania informacji skonsolidowanych, poprawić funkcjonowanie unijnego rynku funduszy inwestycyjnych, zapewnić firmom łatwiejszy dostęp do finansowania oraz wzmocnić ochronę inwestorów w UE.

[więcej w pkt 2.9 i 2.11](#)

- **Raport w sprawie zagrożeń na rynku nieruchomości mieszkaniowych**

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) opublikowała kolejny raport w sprawie ryzyka na rynku nieruchomości mieszkaniowych. Stwierdzono, że ocena ryzyka w większości państw nie zmieniła się i utrzymuje się ono na podwyższonym poziomie. Podkreślono, że według ESRB prognozy dla tego rynku są niepewne i zależą od rozwoju sytuacji gospodarczej. Konieczne są: dalsze monitorowanie napięć na rynku nieruchomości mieszkaniowych oraz gotowość do ewentualnego podejmowania działań z zakresu polityki makroostrożnościowej w przypadku ponownego wzrostu ryzyka.

[więcej w pkt 7.3](#)

1. Komisja Europejska

1.1. Wejście w życie dyrektywy wprowadzającej minimalną stawkę opodatkowania przedsiębiorstw wielonarodowych działających w UE

Dnia 1 stycznia 2024 r. weszła w życie [dyrektywa](#) Rady (UE) 2022/2523 z dnia 14 grudnia 2022 r. w sprawie zapewnienia globalnego minimalnego poziomu opodatkowania międzynarodowych grup przedsiębiorstw oraz dużych grup krajowych w Unii. Dyrektywa ta, zaproponowana przez KE w grudniu 2021 r., stanowi implementację przez UE tzw. zasad filara 2, uzgodnionych w ramach globalnego porozumienia OECD/G20 w sprawie międzynarodowej reformy podatkowej, zawartego w październiku 2021 r. przez niemal 140 jurysdykcji z całego świata.

Przepisy dyrektywy mają zastosowanie do grup przedsiębiorstw wielonarodowych i dużych grup krajowych w UE, których łączne przychody finansowe wynoszą ponad 750 mln euro rocznie. Dyrektywie podlega każda z tych grup przedsiębiorstw mająca spółkę dominującą lub spółkę zależną z siedzibą w państwie członkowskim UE. Przepisy dyrektywy wprowadzają minimalną, 15-procentową efektywną stawkę podatku dochodowego od przedsiębiorstw objętych dyrektywą, a także wspólne zasady dotyczące sposobu obliczania i stosowania podatku wyrównawczego należnego w danym państwie, jeżeli efektywna stawka podatku dochodowego wobec tych przedsiębiorstw jest niższa niż 15%.

Państwa członkowskie zostały zobowiązane do wprowadzenia w życie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych niezbędnych do wdrożenia powyższej dyrektywy w terminie do 31 grudnia 2023 r.

Zapewnienie globalnego minimalnego poziomu opodatkowania stanowi jeden z dwóch obszarów prac nad omawianym globalnym porozumieniem OECD/G20. Drugim z tych obszarów (filara 1) jest częściowa realokacja praw do opodatkowania, która ma być wdrożona za pomocą konwencji wielostronnej OECD.

1.2. Pierwsza i druga emisja obligacji UE w 2024 r.

Dnia 23 stycznia br. KE [wyemitowała](#) – w ramach emisji ciągłej (*tap issuance*) – obligacje 7-letnie o wartości 3 mld euro z terminem zapadalności w grudniu 2030 r. oraz obligacje 30-letnie o wartości 5 mld euro z terminem zapadalności w marcu 2053 r. Pozyskane w ten sposób środki zostaną wykorzystane przede wszystkim do sfinansowania programu odbudowy gospodarczej oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej NGEU. Przeprowadzona emisja była pierwszą transakcją konsorcjalną zrealizowaną przez KE w 2024 r.

Aby wesprzeć płynność wtórnego rynku obligacji UE, w listopadzie 2023 r. KE wprowadziła rozwiązania zachęcające głównych dealerów UE do przedstawiania kwotowań cen papierów wartościowych UE na platformach elektronicznych. KE pracuje również nad rozwiązaniem wspierającym wykorzystanie obligacji UE w umowach z udzielonym przyrzeczeniem odkupu. Ma ono zostać wdrożone do połowy 2024 r.

Ponadto od początku 2024 r. funkcjonuje EU Issuance Service (EIS), czyli nowa infrastruktura służąca do rozliczania emisji dłużnych papierów wartościowych UE na rynku pierwotnym oraz ich wstępnej dystrybucji. W ramach EIS Narodowy Bank Belgii pełni funkcję centralnego depozytu papierów wartościowych dla wszystkich obligacji i weksli UE wyemitowanych po 1 stycznia 2024 r., a agentem płatności w Unii w odniesieniu do wszystkich przepływów wynikających z tych emisji jest Europejski Bank Centralny (EBC).

Dnia 20 lutego br. KE [wyemitowała](#) nowe obligacje 10-letnie o wartości 7 mld euro z terminem zapadalności w grudniu 2034 r. Pozyskane w ten sposób środki zostaną wykorzystane do sfinansowania programów UE, w tym programu odbudowy gospodarczej oraz transformacji ekologicznej i cyfrowej Next Generation EU (NGEU).

Przeprowadzona emisja była drugą transakcją konsorcjalną zrealizowaną przez KE w 2024 r. W pierwszej połowie 2024 r. KE [planuje](#) pozyskać łącznie 75 mld euro z emisji obligacji UE. Do końca lutego br. KE zgromadziła ponad 24 mld euro z planowanych 75 mld euro, dzięki przeprowadzeniu dwóch transakcji konsorcjalnych na łączną kwotę 15 mld euro oraz dwóch aukcji obligacji, z których pozyskała ponad 9 mld euro.

1.3. Zatwierdzenie polskiego programu pomocy państwa łagodzącego społeczne koszty ograniczania energetyki konwencjonalnej

KE [zatwierdziła](#) 5 lutego br. polski program pomocy państwa o wartości 300 mln euro, przeznaczony na wsparcie pracowników zamykanych elektrowni opalanych węglem kamiennym i brunatnym oraz kopalń węgla brunatnego. Program ten będzie realizowany przez 10 lat (do lutego 2034 r., z możliwością przedłużenia) i zakłada, że pracownicy zamykanych elektrowni i kopalń będą mogli otrzymać roczną odprawę zamiast odprawy przewidzianej w obowiązujących układach zbiorowych pracy. Ponadto w programie przewidziano płatny urlop o długości maksymalnie czterech lat, przeznaczony dla pracowników zbliżających się do wieku emerytalnego.

KE oceniła, że przedstawiony przez Polskę program pomocy państwa jest niezbędny i odpowiedni dla łagodzenia społecznych skutków zamykania elektrowni konwencjonalnych i kopalń węgla brunatnego w Polsce. W ocenie KE pomoc publiczna w ramach tego programu jest proporcjonalna oraz stanowi zachętę, zwiększającą społeczną akceptację dla kończenia omawianej działalności.

1.4. Komunikat KE w sprawie europejskiego celu klimatycznego na 2040 r.

W opublikowanym 6 lutego br. [komunikacie](#) KE zarekomendowała redukcję emisji gazów cieplarnianych netto¹ w 2040 r. o 90% względem ich poziomu w 1990 r. Zgodnie z dokumentem osiągnięcie tego celu będzie wymagać m.in. dalszego odchodzenia od paliw kopalnych, zwiększenia inwestycji w czyste technologie, większego wykorzystania odnawialnych i neutralnych emisyjnie źródeł energii, m.in. energii [jądrowej](#), poprawienia efektywności energetycznej oraz przyspieszenia wychwytywania i pochłaniania bądź składowania [dwutlenku węgla](#). Strategia ta zakłada osiągnięcie pełnej redukcji zaplanowanej na 2030 r. w Europejskim prawie o klimacie² (55%), czemu służy pakiet „[Gotowi na 55](#)”.

Komunikat wraz z towarzyszącą mu [ocena skutków](#) wykorzystania różnych ścieżek redukcji emisji stanowi punkt wyjścia do dyskusji zainteresowanych stron oraz do opracowania przez KE w najbliższych miesiącach propozycji legislacyjnej w tej sprawie. Do przygotowania wniosku ustawodawczego dotyczącego ustalenia celu zmniejszenia emisji do 2040 r. Komisję Europejską zobowiązuje Europejskie prawo o klimacie, w którym wskazano jako cel osiągnięcie neutralności klimatycznej UE do 2050 r. oraz wspomniany powyżej pierwszy pośredni cel redukcyjny, wynoszący 55% do 2030 r.

1.5. Zimowe prognozy gospodarcze

W opublikowanych 15 lutego br. [zimowych prognozach gospodarczych](#) KE skorygowała przewidywania co do wzrostu gospodarczego w UE i w strefie euro na lata 2024–2025 w porównaniu z szacunkami przedstawionymi w jesiennych prognozach z listopada 2023 r. Obecnie przewiduje się, że w 2024 r. wzrost PKB wyniesie 0,9% w UE i 0,8% w strefie euro, czyli o 0,4 pkt proc. mniej niż w poprzedniej prognozie. Prognozy wzrostu gospodarczego w 2025 r. dla UE nie zmieniły się i wynoszą 1,7%, a szacunki dla strefy euro zostały obniżone z 1,6% do 1,5%. Jednocześnie KE przewiduje, że inflacja będzie spadać szybciej, niż zakładano w listopadzie 2023 r. Szacuje się, że w 2024 r. wyniesie 3,0% w UE i 2,7% w strefie euro (spadek o 0,5 pkt proc.), a w 2025 r. będzie się dalej obniżać – do 2,5% w UE i 2,2% w strefie euro.

Wzrost gospodarczy w 2023 r. był hamowany przez spadek siły nabywczej gospodarstw domowych, zaostrenie polityki pieniężnej, częściowe wycofywanie wsparcia fiskalnego oraz zmniejszanie się popytu zewnętrznego. W 2024 r. oczekuje się jednak stopniowego przyspieszania działalności gospodarczej. Spadek inflacji, w wyniku obniżenia cen energii i złagodzenia presji

¹ Emisja gazów cieplarnianych netto oznacza wielkość całkowitej emisji minus wielkość usuniętych lub pochłoniętych zanieczyszczeń.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie).

cenowej, wzrost płac realnych oraz odporny rynek pracy powinny sprzyjać ożywieniu konsumpcji. Przewiduje się również wzrost inwestycji w konsekwencji stopniowego łagodzenia warunków kredytowych i wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Recovery and Resilience Facility, RRF).

Niepewność prognoz jest związana z przedłużającymi się napięciami geopolitycznymi oraz ryzykiem rozszerzenia konfliktu na Bliskim Wschodzie. Utrudnienia handlu w rejonie Morza Czerwonego mogą spowodować ponowne zakłócenia w łańcuchu dostaw, co negatywnie wpłynie na produkcję i zwiększy presję cenową. Ciągłym zagrożeniem są ponadto zmiany klimatyczne i coraz częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Prognozy gospodarcze dla Polski na lata 2024–2025:

- PKB: 2,7% w 2024 r., 3,2% w 2025 r.;
- inflacja (HICP): 5,2% w 2024 r., 4,7% w 2025 r.

1.6. Śródkresowa ocena instrumentu RRF

KE opublikowała 21 lutego br. śródkresową [ocenę](#) funkcjonowania RRF, służącego odbudowie gospodarki UE po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19, zwiększeniu jej odporności na przyszłe szoki oraz uczynieniu jej bardziej konkurencyjną, cyfrową i przyjazną środowisku.

Do końca 2023 r. Rada UE zatwierdziła zmiany każdego z 27 krajowych planów odbudowy (KPO), zgłoszone przez państwa członkowskie w celu dostosowania zawartych w nich programów inwestycji i reform do zmieniających się uwarunkowań makroekonomicznych i geopolitycznych. Dokonane aktualizacje o blisko 150 mld euro zwiększyły wartość środków z RRF przeznaczonych na realizację wszystkich 27 KPO. Znaczna część tej kwoty zostanie przeznaczona na finansowanie działań w ramach inicjatywy REPowerEU, które do swoich KPO dodały 23 państwa członkowskie. Oczekuje się, że łączna kwota środków z RRF, które zasilą gospodarkę UE w okresie funkcjonowania RRF, czyli w latach 2021–2026, wyniesie 650 mld euro.

Według oceny KE do końca 2023 r. państwa UE osiągnęły ponad 1150 kamieni milowych i wartości docelowych określonych w programach reform i inwestycji ujętych w KPO. Do 21 lutego br. KE wypłaciła państwom członkowskim prawie 225 mld euro z RRF, z czego 67 mld euro stanowiły płatności zaliczkowe, przyspieszające realizację reform i inwestycji oraz łagodzące krótkoterminowy wpływ kryzysu COVID-19, a następnie kryzysu energetycznego na budżety krajowe. Do końca 2024 r. planowana jest wypłata kolejnych ponad 100 mld euro z RRF.

KE oszacowała, że około 50% oczekiwanego wzrostu inwestycji publicznych w krajach UE w latach 2019–2025 będzie wynikać z inwestycji finansowanych z budżetu UE, w szczególności z RRF. Wskazano przy tym, że poziom inwestycji publicznych w UE zwiększył się z 3% PKB w 2019 r. do

szacowanych 3,3% PKB w 2023 r., a w 2024 r. jest oczekiwany jego dalszy wzrost do 3,4% PKB. Ponadto z analizy przeprowadzonej przez KE wynika, że w 2026 r. realny PKB Unii może być nawet o 1,4% wyższy niż w sytuacji, gdyby NGEU nie został wprowadzony.

W opublikowanej ocenie śródkresowej KE wskazała również obszary związane z implementacją RRF, które wymagają poprawy. Zwróciła uwagę, że przy wdrażaniu KPO przez państwa członkowskie duże znaczenie mają: elastyczność, umożliwiająca sprawną realizację inwestycji i reform, a także odpowiednie zdolności administracyjne, wysokie zaangażowanie władz regionalnych i lokalnych oraz współpraca z partnerami społecznymi.

1.7. Pozytywna ocena działań podjętych przez Polskę w celu odblokowania środków finansowych na realizację KPO i programów polityki spójności na lata 2021–2027

Dnia 29 lutego br. KE [poinformowała](#) o zakończeniu wstępnej oceny pierwszego wniosku o płatność środków z RRF, złożonego przez Polskę 15 grudnia 2023 r. i opiewającego na 6,3 mld euro (2,7 mld euro z puli dotacji i 3,6 mld euro z części pożyczkowej RRF). KE oceniła, że Polska w zadowalający sposób zrealizowała łącznie 38 kamieni milowych i wartości docelowych określonych w decyzji Rady zatwierdzającej polski KPO i przypisanych do pierwszego wniosku o płatność z RRF.

Ponadto KE uznała, że Polska w zadowalający sposób osiągnęła dwa tzw. superkamienie milowe, dotyczące zapewnienia niezależności i bezstronności polskiego systemu sądownictwa. Było to warunkiem koniecznym wypłacenia kolejnych transz płatności z RRF na pokrycie kosztów reform i inwestycji ujętych w polskim KPO. W ocenie KE Polska zadowalająco osiągnęła także kamień milowy dotyczący ochrony przed nadużyciami finansowymi z wykorzystaniem środków UE, zobowiązując się do stosowania narzędzia informatycznego Arachne, które wspiera systemy audytu i kontroli państw członkowskich.

Aby KE mogła wypłacić środki, o które Polska ubiegała się w pierwszym wniosku o płatność z RRF, wstępna ocena KE musi zostać pozytywnie zaopiniowana przez państwa członkowskie w ramach Komitetu Ekonomiczno-Finansowego i Komitetu RRF³.

W następstwie podjętych przez Polskę działań dotyczących wzmocnienia niezależności sądownictwa KE oceniła również, że obecnie w naszym kraju zapewnione jest przestrzeganie Karty praw podstawowych UE. Tym samym KE stwierdziła, że Polska spełniła wszystkie cztery horyzontalne

³ Komitet RRF (Recovery and Resilience Facility Committee) jest organem składającym się z przedstawicieli państw członkowskich, utworzonym zgodnie z art. 35 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Komitet ten wspiera KE w wykonywaniu przez nią uprawnień wykonawczych przyznanych jej na mocy ww. rozporządzenia.

warunki podstawowe⁴, niezbędne do udostępnienia 76,5 mld euro z funduszy polityki spójności na lata 2021–2027. Ocena ta oznacza, że Polska może się ubiegać o refundację kosztów działań realizowanych w ramach programów polityki spójności na lata 2021–2027.

⁴ Warunki te, obok przestrzegania Karty praw podstawowych UE, dotyczą również: istnienia skutecznych mechanizmów monitorowania rynku zamówień publicznych, dysponowania narzędziami i zdolnościami umożliwiającymi skuteczne stosowanie zasad pomocy państwa, a także stosowania Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych.

2. Rada Unii Europejskiej

2.1. Prezydencja belgijska w Radzie UE

Z dniem 1 stycznia 2024 r. Belgia objęła sześciomiesięczne przewodnictwo w Radzie UE, pod hasłem „Chronić. Umacniać. Przygotowywać”. W poprzednim półroczu pracom Rady UE przewodniczyła Hiszpania.

Zgodnie z przedstawionym [programem](#) prezydencja belgijska skoncentruje swoje działania na sześciu priorytetach. Podkreślono także chęć utrzymania wsparcia dla Ukrainy. Na czas trwania prezydencji przypadają wybory do Parlamentu Europejskiego (PE), 6–9 czerwca br., w związku z czym Belgia będzie dążyć do zapewnienia płynnej zmiany cyklu instytucjonalnego UE. Będzie również wspierać przyjęcie Programu Strategicznego na lata 2024–2029.

Do priorytetów, które będą realizowane podczas prezydencji belgijskiej, należą:

1. Obrona praworządności, demokracji i jedności. W ramach tego priorytetu Belgia będzie m.in. działać na rzecz umocnienia podmiotowości obywateli (ze szczególnym uwzględnieniem roli młodzieży i edukacji) oraz propagować wartości demokratyczne. Będzie wspierać kraje kandydujące w ich wysiłkach na rzecz przystąpienia do UE i jednocześnie przygotowywać Unię do kolejnych rozszerzeń.

2. Wzmocnienie konkurencyjności UE przez wzmocnienie rynku wewnętrznego i polityki przemysłowej UE. Podkreślono konieczność zagwarantowania równych warunków konkurencji, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw, zapewnienia spójnych, przewidywalnych i uproszczonych ram regulacyjnych oraz tworzenia zrównoważonego, innowacyjnego i odpornego środowiska cyfrowego. Szczególną uwagę zwrócono na zwiększenie bezpieczeństwa gospodarczego i promowanie wiodącej pozycji technologicznej w kluczowych sektorach. Podczas swojej prezydencji Belgia będzie dążyć do zwiększenia znaczenia badań, rozwoju i innowacji, aby zapewnić odporność i konkurencyjność najważniejszych łańcuchów wartości UE. Ponadto będą podejmowane działania na rzecz dokończenia budowy unii bankowej i dalszego pogłębiania unii rynków kapitałowych.

3. Realizacja ekologicznej i sprawiedliwej transformacji. Kontynuując inicjatywy Zielonego Ładu, Belgia skupi się na transformacji energetycznej i klimatycznej. Wzmocni działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym oraz zrównoważonej gospodarki wodnej. Podkreślono potrzebę przyspieszonej i inkluzywnej transformacji energetycznej, która ma zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom bezpieczne dostawy energii po przystępnych cenach oraz przyczynić się do osiągnięcia neutralności klimatycznej.

4. **Wzmacnianie programu społecznego i zdrowotnego UE.** Opierając się na Europejskim Filarze Praw Socjalnych, Belgia będzie dążyć m.in. do wzmocnienia dialogu społecznego, promowania sprawiedliwej mobilności pracowników, dostępu do zrównoważonej ochrony socjalnej oraz do zintensyfikowania działań politycznych w celu zagwarantowania wszystkim godnych warunków mieszkaniowych. Ponadto planowane są: poprawa bezpieczeństwa dostaw leków oraz opracowanie strategii mającej na celu zwiększenie liczby pracowników służby zdrowia i opiekunów w UE.
5. **Ochrona ludzi i granic.** W ramach tego priorytetu Belgia zamierza się zająć projektami legislacyjnymi związanymi z nowym europejskim paktem o migracji i azylu oraz wzmocnić działania na rzecz zewnętrznego wymiaru migracji, zwłaszcza przez ścisłą współpracę z partnerami afrykańskimi. Będzie również dążyć do zacieśniania integracji w zakresie bezpieczeństwa i obrony UE, m.in. przez zbadanie możliwości opracowania strategii europejskiego przemysłu obronnego.
6. **Promowanie globalnego wymiaru Europy.** W odpowiedzi na bieżące wyzwania geopolityczne Belgia będzie kontynuować prace nad wzmocnieniem odporności i autonomii oraz obrony interesów i wartości UE, przy jednoczesnym zachowaniu otwartości Unii na dialog i współpracę.

Dnia 1 stycznia 2024 r. Belgia objęła rotacyjne przewodnictwo w Radzie UE pod hasłem „Chronić. Umacniać. Przygotowywać”. Będzie się skupiać na realizacji sześciu priorytetów. Są to: (1) obrona praworządności, demokracji i jedności, (2) wzmocnienie konkurencyjności UE, (3) realizacja ekologicznej i sprawiedliwej transformacji, (4) wzmacnianie programu społecznego i zdrowotnego UE, (5) ochrona ludzi i granic, (6) promowanie globalnego wymiaru Europy.

W programie prezydencji wskazano następujące zadania szczegółowe dotyczące **kwestii gospodarczo-finansowych**:

- zapewnienie długoterminowego **wsparcia finansowego dla Ukrainy**,
- kontynuacja prac nad **przełładem ram zarządzania gospodarczego**,
- kontynuacja prac nad wnioskami ustawodawczymi w sprawie **nowego systemu zasobów własnych**,
- zakończenie śródkresowej **rewizji Wieloletnich Ram Finansowych (WRF)** na lata 2021–2027,
- organizowanie konferencji na temat **przyszłości budżetu UE**,

- kontynuacja prac nad **międzynarodową reformą podatkową OECD**, projektem dyrektywy dotyczącej ram opodatkowania dochodu (**BEFIT**)⁵ oraz projektem dyrektywy dotyczącej przedsiębiorstw fasadowych (**Unshell**)⁶,
- podejmowanie działań mających na celu zlikwidowanie **luki w podatku VAT**, w tym prac nad inicjatywą dotyczącą **podatku VAT w epoce cyfrowej**,
- kontynuacja przeglądu unijnego **kodeksu celnego** oraz dyrektywy w sprawie **opodatkowania energii**,
- kontynuacja prac nad otwartymi **pakietami legislacyjnymi w obszarze usług finansowych**, m.in. w sprawie dopuszczania do obrotu giełdowego (*listing act*)⁷, unijnych usług rozliczeniowych (*EU clearing services*)⁸, ratingów z zakresu ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (*environmental, social and governance ratings*)⁹, inwestycji klientów detalicznych (*retail investment strategy*)¹⁰, zarządzania kryzysowego banków i gwarantowania depozytów (*bank crisis management and deposit insurance*)¹¹ oraz uproszczenia wymogów sprawozdawczych wobec przedsiębiorstw¹²,
- zwiększanie **wiedzy finansowej i włączenia finansowego** (*inclusion*) obywateli UE w celu pobudzenia inwestycji prywatnych,
- kontynuacja działań na rzecz ograniczenia prania **pieniędzy i finansowania terroryzmu**.

W ramach obecnego tria kolejnym państwem, które obejmie – od 1 lipca 2024 r. – rotacyjną prezydencję w Radzie UE, będą Węgry.

2.2. Posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 16 stycznia

Podczas [posiedzenia](#) Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych (Ecofin) ministrowie zapoznali się z programem prac prezydencji belgijskiej w Radzie UE w obszarze gospodarki i finansów¹³.

⁵ Projekt dyrektywy Rady w sprawie działalności gospodarczej w Europie: ramy opodatkowania dochodu (*Business in Europe: Framework for Income Taxation*), COM/2023/532. Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z sierpnia–września 2023 r.

⁶ Projekt dyrektywy Rady ustanawiającej przepisy mające na celu zapobieganie nadużywaniu przedsiębiorstw fasadowych do celów podatkowych i zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE, COM/2021/565.

⁷ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada–grudnia 2022 r.

⁸ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z listopada–grudnia 2022 r.

⁹ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z maja–czerwca 2023 r.

¹⁰ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z maja–czerwca 2023 r.

¹¹ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z kwietnia 2023 r.

¹² Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z października–listopada 2023 r.

¹³ Więcej na ten temat w pkt 2.1.

Ponadto Rada zatwierdziła [konkluzje](#) na temat sprawozdania przedkładanego w ramach mechanizmu ostrzegania (*Alert Mechanism Report, AMR*) na 2024 r. Zaapelowała w nich o efektywne wdrożenie procedury dotyczącej zakłóceń równowagi makroekonomicznej i lepsze włączenie jej do zmieniających obecnie unijnych ram zarządzania gospodarczego. Jednocześnie podkreśliła, że zapobieganie zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich ograniczanie zwiększa zdolność państw członkowskich do reagowania na wstrząsy, wspierając konwergencję gospodarczą w UE. Rada zatwierdziła również [konkluzje](#) na temat rocznej analizy zrównoważonego wzrostu gospodarczego 2024 oraz tekst projektu [zalecenia](#) Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro w 2024 r.

Ministrowie wysłuchali także przygotowanych przez KE aktualnych informacji na temat gospodarczo-finansowych skutków agresji Rosji na Ukrainę oraz bieżącej sytuacji gospodarczej i budżetowej w Ukrainie. Dyskutowali też o wsparciu finansowym UE dla Ukrainy oraz trwających pracach mających na celu umożliwienie wykorzystania zamrożonych rosyjskich aktywów do pomocy Ukrainie.

W trakcie posiedzenia Rada omówiła kierunki dalszych prac nad określeniem zakresu zadań UE w związku z posiedzeniem ministrów finansów i gubernatorów banków centralnych państw grupy G20, zaplanowanym w dniach 26–29 lutego 2024 r. w São Paulo w Brazylii. Ponadto ministrowie zapoznali się z informacją prezydencji na temat stanu prac nad wnioskami ustawodawczymi w dziedzinie usług finansowych.

2.3. Wstępne porozumienie Rady UE i Parlamentu Europejskiego odnośnie do części przepisów w sprawie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

W dniu 18 stycznia br. Rada i PE osiągnęły [wstępne porozumienie](#) co do części¹⁴ pakietu legislacyjnego na rzecz przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (*anti-money laundering and combating the financing of terrorism, AML/CFT*).

Dzięki rozporządzeniu AML/CFT prawo dotyczące przeciwdziałania praniu pieniędzy zostanie zharmonizowane w całej UE, a wszystkie przepisy mające zastosowanie do sektora prywatnego będą zgromadzone w jednym akcie prawnym. Z kolei projekt dyrektywy AML/CFT ma ujednoczyć organizację instytucjonalnych systemów przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu na szczeblu krajowym w państwach członkowskich.

W projekcie rozporządzenia znalazł się m.in. zapis wprowadzający w całej UE maksymalny limit płatności gotówkowych wynoszący 10 000 euro (lub równowartość tej kwoty w walucie krajowej)

¹⁴ Porozumienie w sprawie części pakietu dotyczącej siedziby przyszłego europejskiego urzędu do spraw przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu osiągnięto w lutym 2024 r. Więcej na ten w pkt 2.10.

w przypadku transakcji z udziałem osób handlujących towarami lub świadczących usługi, co powinno utrudnić działalność przestępczą. Państwa członkowskie będą mogły dodatkowo obniżyć ten limit. Ponadto nowe regulacje AML/CFT obejmą większość sektora kryptoaktywów. Dostawcy usług w zakresie kryptoaktywów będą musieli m.in. dochowywać należytej staranności wobec klientów, co oznacza, że będą zobowiązani weryfikować informacje dotyczące klientów, a także zgłaszać podejrzaną działalność. W projekcie rozporządzenia zakłada się także, że podmioty zobowiązane będą dokładać szczególnych starań w odniesieniu do sporadycznych transakcji i relacji gospodarczych z udziałem państw trzecich wysokiego ryzyka.

Projekt dyrektywy AML ujednocila przepisy dotyczące m.in. rejestru beneficjentów rzeczywistych (*beneficial owners*), a także przyznaje jednostkom zajmującym się analityką finansową natychmiastowy i bezpośredni dostęp do informacji finansowych, administracyjnych oraz odnoszących się do egzekwowania prawa.

2.4. Wstępne porozumienie Rady UE i PE w sprawie przepisów dotyczących dopuszczania papierów wartościowych do obrotu publicznego tzw. *listing act package*

Rada UE i PE osiągnęły 1 lutego br. [wstępne porozumienie](#) w odniesieniu do projektów legislacyjnych, przedstawionych przez KE w grudniu 2022 r., dotyczących dopuszczania papierów wartościowych spółek do obrotu publicznego (tzw. *listing act package*). Nowe przepisy wprowadzają zmiany do dyrektywy w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID II) oraz trzech rozporządzeń: w sprawie prospektu emisyjnego, w sprawie nadużyć na rynku oraz w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR). Ich celem jest złagodzenie wymogów dotyczących dopuszczania papierów wartościowych do obrotu giełdowego oraz wymogów obowiązujących po wejściu na giełdę, aby zwiększyć atrakcyjność rynków kapitałowych dla unijnych przedsiębiorstw oraz ułatwić małym i średnim firmom dostęp do kapitału.

2.5. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie aktu o przemyśle neutralnym emisyjnie

Rada UE oraz PE osiągnęły 6 lutego br. [wstępne porozumienie](#) dotyczące aktu w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie ([Net-Zero Industry Act](#), NZIA), którego [projekt](#) przedstawiła KE 16 marca 2023 r. Rozporządzenie to, obok rozporządzenia o surowcach krytycznych¹⁵ oraz reformy

¹⁵ Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające [ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych](#) oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020.

struktury unijnego rynku energii elektrycznej¹⁶, jest jedną z głównych części europejskiego planu przemysłowego Zielonego Ładu¹⁷, który ma ułatwić osiągnięcie neutralności klimatycznej UE oraz zwiększyć konkurencyjność europejskiego przemysłu neutralnego emisyjnie.

NZIA ma na celu zwiększenie wykorzystania czystych technologii w UE, m.in. przez przyspieszenie i uproszczenie procedur wydawania zezwoleń na projekty, które przyczyniają się do obniżenia emisyjności, jak również przez wspieranie innowacji (np. tworzenie tzw. piaskownic regulacyjnych ułatwiających rozwój nowoczesnych technologii) oraz zwiększenie poziomu wychwytywania i składowania dwutlenku węgla. Celowi temu ma także służyć stosowanie systemów zachęt do nabywania produktów, do których wytworzenia wykorzystano technologie neutralne emisyjnie (np. przez włączenie kryteriów zrównoważonego rozwoju do procedur udzielenia zamówień publicznych), oraz kształcenie kadr dla europejskiego przemysłu neutralnego emisyjnie. Rozporządzenie zawiera listę kluczowych czystych technologii oraz określa kryteria, według których projekty o większym potencjale dekarbonizacji będą klasyfikowane jako priorytetowe (tzw. strategiczne projekty technologii neutralnych emisyjnie). W przypadku tych projektów będą stosowane krótsze terminy wydawania pozwoleń, ułatwienia pozwalające na przyspieszenie realizacji inwestycji oraz doradztwo finansowe (np. w zakresie łączenia finansowania unijnego z instrumentami międzynarodowych instytucji finansowych, środkami prywatnymi czy krajowymi programami wsparcia). Celem ustanowionym w NZIA jest rozwój zielonych technologii w UE tak, aby do 2030 r. Unia zaspokajała co najmniej 40% rocznego zapotrzebowania na strategiczne technologie neutralne emisyjnie. Rozporządzenie zakłada uruchomienie Platformy Europy Neutralnej Emisyjnie, która ma zapewnić koordynację współpracy między KE a państwami członkowskimi UE.

NZIA wejdzie w życie po formalnym przyjęciu jej przez Radę UE i PE.

2.6. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie utworzenia Instrumentu na rzecz Ukrainy

Dnia 6 lutego br. Rada i PE osiągnęły [wstępne porozumienie](#) dotyczące zaproponowanego przez KE projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia Instrumentu na rzecz Ukrainy (Ukraine Facility UAF). Jego celem jest zapewnienie Ukrainie przewidywalnego i elastycznego wsparcia finansowego ze strony UE w latach 2024–2027, przeznaczonego na utrzymanie stabilności

¹⁶ Wniosek w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenia (UE) 2019/943 i (UE) 2019/942 oraz dyrektywy (UE) 2018/2001 i (UE) 2019/944 w celu [udoskonalenia struktury unijnego rynku energii elektrycznej](#) oraz wniosek Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1227/2011 i (UE) 2019/942 w celu [poprawy ochrony Unii przed manipulacją na hurtowym rynku energii](#).

¹⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady UE, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 1 lutego 2023 r. pt. [Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej](#).

makrofinansowej ukraińskiej gospodarki, odbudowę, rekonstrukcję i modernizację kraju oraz wdrożenie reform przybliżających to państwo do członkostwa w UE.

Całkowity budżet UAF wyniesie 50 mld euro, z czego 17 mld euro będą stanowić dotacje, a pozostałe 33 mld euro zostaną przekazane Ukrainie w formie pożyczek. Głównym elementem UAF (filar I) będzie opracowany przez ukraiński rząd i podlegający zatwierdzeniu przez Radę UE „Plan Ukrainy”, zawierający założenia odbudowy i modernizacji kraju oraz zarys reform planowanych do zrealizowania w ramach procesu akcesyjnego. Plan ten ma określać wskaźniki służące do oceny postępów w osiąganiu przez władze Ukrainy celów UAF. Warunkiem wstępnym przyznania Ukrainie wsparcia finansowego z UAF będzie dalsze stosowanie przez nią skutecznych mechanizmów demokratycznych, m.in. wielopartyjnego systemu parlamentarnego, i przestrzeganie praworządności, a także gwarantowanie poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Kolejne transze pomocy finansowej z UAF będą wypłacane przez KE na wniosek Ukrainy po osiągnięciu przez nią odpowiednich wskaźników zapisanych w „Planie Ukrainy”.

Ponadto w ramach UAF zostaną ustanowione „ramy inwestycyjne dla Ukrainy” (filar II), mające na celu wspieranie inwestycji w odbudowę Ukrainy, realizowanych przez firmy z sektora prywatnego, instytucje publiczne lub inne podmioty. UAF będzie również źródłem finansowania pomocy akcesyjnej i innych środków unijnego wsparcia związanych z procesem przystąpienia Ukrainy do UE (filar III).

W ramach wstępnego porozumienia negocjatorzy Rady i PE uzgodnili, że do zaproponowanego przez KE projektu rozporządzenia w sprawie ustanowienia UAF zostanie dodana tabela wyników ułatwiająca monitorowanie postępów (jakościowych i ilościowych) w realizacji „Planu Ukrainy” w obszarze społecznym, ekonomicznym i środowiskowym. Ponadto projekt uzupełniono o zapisy dotyczące należytego informowania ukraińskiego parlamentu o opracowywaniu i wdrażaniu „Planu Ukrainy” i konsultowania się z nim, a także zapis o przeznaczeniu znacznej części środków z „Planu Ukrainy” i „ram inwestycyjnych dla Ukrainy” na zielone inwestycje.

Tekst rozporządzenia w sprawie ustanowienia UAF, uzgodniony w ramach osiągniętego porozumienia, 27 lutego br. został formalnie przyjęty przez PE, a dzień później przez Radę. Rozporządzenie wejdzie w życie po opublikowaniu go w Dzienniku Urzędowym UE.

2.7. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie ustanowienia Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy

Rada i PE osiągnęły 7 lutego br. [wstępne porozumienie](#) w sprawie projektu rozporządzenia ustanawiającego Platformę na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (Strategic Technologies for Europe Platform, STEP), zaproponowanego przez KE w czerwcu 2023 r. w ramach prac nad rewizją WRF 2021–2027. Celem STEP jest wzmocnienie zdolności UE do tworzenia i rozwoju

krytycznych technologii, zwłaszcza technologii istotnych dla cyfrowej i zielonej transformacji (m.in. mikroelektroniki, informatyki kwantowej, sztucznej inteligencji, biotechnologii i technologii neutralnych emisyjnie). Ustanowienie STEP ma się przyczynić do skuteczniejszego, wydajniejszego i lepiej ukierunkowanego wykorzystania istniejących funduszy i programów UE, takich jak: InvestEU, fundusz innowacyjny, „Horyzont Europa”, Europejski Fundusz Obrony (European Defence Fund, EDF), Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, program UE dla zdrowia, „Cyfrowa Europa” i fundusze polityki spójności.

W ramach wstępnego porozumienia negocjatorzy Rady i PE doprecyzowali zakres inwestycji objętych STEP oraz poprosili KE o wydanie wytycznych dotyczących sposobu kwalifikowania technologii jako krytycznych. Ponadto zaproponowana przez KE kwota 10 mld euro nowych środków WRF 2021–2027, która miałaby zasilić budżet STEP, została ograniczona do 1,5 mld euro, z przeznaczeniem na EDF, którego celem jest wzmocnienie zdolności inwestycyjnych UE w dziedzinie obronności. Podczas negocjacji doprecyzowano również rolę KE we wdrażaniu STEP i promowaniu tzw. pieczęci suwerenności, czyli specjalnego znaku jakości potwierdzającego wkład inwestycji w realizację celów STEP.

W dniach 27 i 28 lutego br. Rada i PE przyjęły uzgodniony tekst rozporządzenia ustanawiającego STEP. Rozporządzenie wejdzie w życie następnego dnia po opublikowaniu go w Dzienniku Urzędowym UE.

2.8. Wstępne porozumienie Rady i PE w sprawie pakietu zmian dotyczących przyszłości rozliczeń w UE (EMIR 3.0)

Dnia 7 lutego br. Rada i PE osiągnęły [wstępne porozumienie polityczne](#) w sprawie pakietu zmian (znanego jako EMIR 3.0) odnoszących się do m.in. rozporządzenia w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji (European Market Infrastructure Regulation, EMIR). Celem proponowanych zmian jest zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności kontrahentów centralnych (*central counterparties*, CCP) w UE dzięki poprawie ich atrakcyjności, zachęcaniu do rozliczania transakcji w UE i rozwiązaniu problemu z nadmiernym poleganiem na CCP o znaczeniu systemowym z państw trzecich. Powyższe porozumienie może zwiększyć unijną strategiczną autonomię w zakresie usług rozliczeniowych, zapewniając sprawne funkcjonowanie rynku.

Główne elementy wstępnego porozumienia obejmują szereg przepisów, które mają na celu poprawę usług rozliczeniowych w UE w drodze: (1) uproszczenia i skrócenia procedur autoryzacji oraz uznawania CCP, (2) zwiększenia spójności przepisów regulujących uczestnictwo CCP oraz wymogów dotyczących depozytu zabezpieczającego i zabezpieczenia, (3) wzmocnienia nadzoru nad CCP oraz (4) nałożenia wymogu posiadania aktywnego rachunku w CCP z UE na niektórych uczestników rynku unijnego objętych obowiązkiem rozliczania transakcji i których przedmiotem

są instrumenty pochodne uznane za systemowo istotne. Ponadto wstępne porozumienie przewiduje wzmocnienie współpracy, koordynacji i wymiany informacji między krajowymi organami nadzoru a Europejskim Urzędem Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority, ESMA), zapewniając jednocześnie odpowiedni podział zadań między nimi.

2.9. Przyjęcie zmian w regulacjach w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR oraz MiFID II)

Rada UE opublikowała 20 lutego br. [komunikat](#), w którym poinformowała o przyjęciu projektów legislacyjnych wprowadzających zmiany w rozporządzeniu w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR) oraz w dyrektywie w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFID). Zmiany zaproponowane przez KE 21 listopada 2021 r. miały na celu: zwiększenie przejrzystości na rynkach kapitałowych dla wszystkich uczestników rynku, poprawę globalnej konkurencyjności unijnych rynków kapitałowych oraz zapewnienie równych warunków działania (*level playing field*).

Nowe przepisy spowodowały ustanowienie na szczeblu UE tzw. systemów publikowania informacji skonsolidowanych (*consolidated tapes*), które mają zapewnić inwestorom dostęp do aktualnych informacji transakcyjnych w całej UE. W rezultacie zarówno inwestorzy profesjonalni, jak i indywidualni będą mieli lepszy dostęp do kluczowych danych na temat transakcji, tj. jej ceny, wolumenu i czasu. Nowe przepisy wprowadzają również ogólny zakaz otrzymywania płatności za przepływ zleceń (*payment for order flow*), czyli zakaz pobierania jakichkolwiek opłat, prowizji lub korzyści niepieniężnych przez brokerów za przekazywanie zleceń klientów na niektóre platformy obrotu. Ponadto ustanowiono nowe przepisy w odniesieniu do towarowych instrumentów pochodnych.

Po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE rozporządzenie będzie bezpośrednio stosowane we wszystkich krajach UE, natomiast państwa członkowskie mają 18 miesięcy na wdrożenie przepisów dyrektywy do ustawodawstwa krajowego.

Rada UE przyjęła projekty legislacyjne wprowadzające zmiany w: rozporządzeniu i dyrektywie w sprawie rynków instrumentów finansowych (MiFIR, MiFID), dyrektywie w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (AIFMD) i dyrektywie w sprawie przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (UCITS). Regulacje te zostały opublikowane przez KE w listopadzie 2021 r. w ramach pakietu legislacyjnego mającego na celu wspieranie budowy CMU. Nowe przepisy powinny m.in.: zwiększyć przejrzystość rynków kapitałowych przez ustanowienie tzw. systemów publikowania informacji skonsolidowanych, poprawić funkcjonowanie unijnego rynku

funduszy inwestycyjnych, zapewnić firmom łatwiejszy dostęp do finansowania oraz wzmocnić ochronę inwestorów w UE.

2.10. Porozumienie w sprawie siedziby przyszłego europejskiego urzędu do spraw przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu

Zgodnie z [porozumieniem](#) osiągniętym 22 lutego br. przez Radę UE i PE siedzibą przyszłego europejskiego urzędu do spraw przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu (Anti-money Laundering Agency, AMLA) będzie Frankfurt. AMLA rozpocznie działalność w połowie 2025 r. i zatrudni ponad 400 pracowników. Urząd zostanie wyposażony w bezpośrednie i pośrednie uprawnienia do nadzoru nad podmiotami zobowiązanymi oraz uprawnienia do nakładania sankcji.

KE przedstawiła wniosek w sprawie powołania AMLA w lipcu 2021 r., a w grudniu ubiegłego roku Rada UE i PE osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie jej utworzenia, w którym określono m.in. kompetencje urzędu¹⁸.

2.11. Przyjęcie nowych przepisów w odniesieniu do zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi oraz przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe

Rada UE [przyjęła](#) 26 lutego br. dyrektywę zmieniającą dyrektywę w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi (Alternative Investment Fund Managers Directive, AIFMD) oraz dyrektywę w sprawie przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe (*undertakings for collective investment in transferable securities*, UCITS). Nowe przepisy, zaproponowane przez KE 25 listopada 2021 r. w ramach pakietu dotyczącego CMU, mają na celu poprawę funkcjonowania unijnego rynku funduszy inwestycyjnych oraz wzmocnienie ochrony inwestorów w UE.

Przyjęte zmiany mają zwiększyć dostępność narzędzi zarządzania płynnością oraz nakładają na zarządzających funduszami nowe wymogi w zakresie ich stosowania, aby zapewnić, że będą skuteczniej reagować na presję umorzeniową w sytuacjach napięć na rynku. Ponadto przyjęta dyrektywa ustanawia jednolite w UE ramy prawne dla funduszy udzielających pożyczek, które mogą stanowić alternatywne źródło finansowania gospodarki realnej, oraz wprowadza wymogi dotyczące dźwigni finansowej w tych podmiotach. Dodatkowo zmieniono przepisy dotyczące przekazywania zadań przez zarządzających funduszami inwestycyjnymi do podmiotów trzecich

¹⁸ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2023 r.

oraz wprowadzono regulacje mające na celu zapewnienie lepszej wymiany danych i współpracy pomiędzy organami nadzoru.

Po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE państwa członkowskie będą miały 24 miesiące na wdrożenie przepisów dyrektywy do prawa krajowego.

2.12. Komunikat Rady dotyczący przyjęcia rozporządzenia w sprawie płatności natychmiastowych w euro

Dnia 26 lutego br. Rada wydała [komunikat](#), w którym poinformowała o przyjęciu rozporządzenia w sprawie udostępnienia płatności natychmiastowych w euro konsumentom i przedsiębiorstwom w UE oraz w krajach Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG). Rozporządzenie ma na celu zapewnienie, by płatności natychmiastowe w euro były przystępne cenowo, bezpieczne i przetwarzane bez przeszkód. Ponadto umożliwi ono przelewanie pieniędzy w ciągu dziesięciu sekund o dowolnej porze dnia, w tym poza godzinami pracy, nie tylko w tym samym kraju, ale także do innego państwa członkowskiego UE. W celu zapobiegania nieuczciwym transakcjom, wykrywania błędów i zwiększenia zaufania klientów do płatności natychmiastowych w rozporządzeniu zawarto wymóg, aby dostawcy usług płatniczych (*payment service providers*, PSP) oferowali usługę, umożliwiającą powiadamianie klientów o wykryciu niezgodności między nazwą odbiorcy a numerem IBAN, który płatnik podał w celu zainicjowania płatności.

Rozporządzenie uwzględnia specyfikę podmiotów spoza strefy euro. Z tego względu nowe przepisy wejdą w życie po okresie przejściowym, krótszym dla strefy euro i dłuższym dla państw spoza strefy, które potrzebują więcej czasu na dostosowanie.

2.13. Nieformalne posiedzenie Rady do Spraw Gospodarczych i Finansowych 23–24 lutego

W dniach 23–24 lutego br. w Gandawie odbyło się nieformalne [posiedzenie](#) Rady Ecofin z udziałem ministrów finansów i prezesów banków centralnych państw członkowskich UE oraz przedstawiciele instytucji unijnych.

Spotkanie obejmowało trzy główne bloki tematyczne:

- przyszłość Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI),
- udział inwestorów detalicznych w rynkach finansowych i wiedza finansowa związana z inicjatywą CMU,
- konkurencyjność UE.

Podczas debaty w gronie ministrów finansów Nadia Calviño – nowa prezes EBI, sprawująca tę funkcję od 1 stycznia 2024 r. – przedstawiła [strategie](#) rozwoju grupy. Przewiduje ona

wykorzystywanie mocnych stron grupy EBI, skoncentrowanie się na ośmiu podstawowych priorytetach i dążenie do wykorzystania pełnego potencjału grupy EBI.

Jako podstawowe priorytety działań prezes Calviño wskazała:

- wzmocnienie roli EBI jako „banku klimatycznego”¹⁹ (m.in. dzięki nowym programom dotyczącym gospodarowania wodą oraz efektywności energetycznej małych i średnich przedsiębiorstw),
- przyspieszenie cyfryzacji i innowacji technologicznych (program FASTER),
- zwiększenie inwestycji w bezpieczeństwo i obronność (m.in. w nowe technologie, infrastrukturę krytyczną, cyberbezpieczeństwo czy technologię podwójnego zastosowania, tzw. *dual-use*),
- wspieranie nowoczesnej polityki spójności (zwłaszcza w regionach zależnych od węgla),
- rozwój innowacyjnego finansowania rolnictwa i biogospodarki (w tym rozwój produktów ubezpieczeniowych),
- zwiększenie inwestycji w infrastrukturę społeczną (edukację, zdrowie, przystępne cenowo mieszkania),
- wspieranie rozwoju unii rynków kapitałowych,
- skoncentrowanie się na działaniach poza UE (strategia Global Gateway, pomoc Ukrainie i wsparcie procesu rozszerzenia UE).

Ministrowie finansów wyrazili poparcie dla przedstawionych inicjatyw, mających na celu zwiększenie roli grupy EBI jako „ramienia finansowego” UE.

W ramach sesji poświęconej pogłębianiu CMU dyskutowano na temat ogólnego poziomu wiedzy obywateli UE z zakresu finansów oraz o możliwościach zwiększenia udziału klientów detalicznych w rynkach finansowych. Ministrowie finansów i prezesi banków centralnych wskazali trzy kierunki działań w celu zwiększenia wiedzy finansowej gospodarstw domowych w UE oraz udziału inwestorów detalicznych. Są to:

- 1) zapewnienie klientom detalicznym lepszego dostępu do istotnych informacji finansowych,
- 2) opracowanie narzędzi do porównywania różnych produktów inwestycyjnych,
- 3) oferowanie inwestorom indywidualnym atrakcyjnych produktów oszczędnościowych dostępnych w całej UE.

Podkreślono również, że kwestie te będą omawiane na kolejnych posiedzeniach Rady Ecofin i zostaną uwzględnione w programie strategicznym KE w nowym cyklu instytucjonalnym.

Ostatnią sesję z udziałem ministrów finansów poświęcono konkurencyjności. Podstawą do dyskusji był raport na temat europejskiej konkurencyjności w nadchodzących latach. O jego przygotowanie przewodnicząca KE Ursula von der Leyen poprosiła Mario Draghiego w orędziu o stanie

¹⁹ Tzn. bank zaangażowany w działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu.

Unii ogłoszonym w 2023 r. Raport ma być gotowy do końca czerwca br., a przedstawione w nim wnioski będą podstawą dalszych prac instytucji UE, w tym Rady Ecofin.

3. Eurogrupa

3.1. Posiedzenie Eurogrupy 15 stycznia

Podczas [posiedzenia](#) przedstawiciele Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW) zaprezentowali członkom Eurogrupy wyniki śródkresowej wizyty w strefie euro, przeprowadzonej w ramach przeglądu polityki gospodarczej strefy euro realizowanego na podstawie art. IV Umowy o MFW. Przegląd ten, będący regularnym procesem, w ramach którego MFW analizuje sytuację makroekonomiczną w strefie euro i zapewnia doradztwo dotyczące polityki gospodarczej, ma się zakończyć do czerwca 2024 r.

Ponadto ministrowie omówili projekt zaleceń w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro na 2024 r. oraz dyskutowali na temat jej zewnętrznej konkurencyjności, skupiając się na zmianach cen energii i ich wpływie na gospodarkę strefy euro. Podczas dyskusji zwrócono uwagę na konieczność zmniejszenia ekspozycji strefy euro na światowe wahania cen w sektorze energii. W opinii członków Eurogrupy można to osiągnąć przez skoordynowane działania ukierunkowane na dywersyfikację źródeł energii, wspieranie dekarbonizacji i rozwoju produkcji energii odnawialnej oraz wzmacnianie międzysystemowych połączeń na europejskich rynkach energii elektrycznej.

Przewodniczący Eurogrupy przedstawił program prac tego gremium w pierwszej połowie 2024 r., obejmujący m.in. prace nad oświadczeniem Eurogrupy w sprawie przyszłości europejskich rynków finansowych. Podczas posiedzenia podsumowano również stan ratyfikacji porozumienia zmieniającego porozumienie ustanawiające Europejski Mechanizm Stabilności.

3.2. Posiedzenie Eurogrupy 23 lutego

Podczas [posiedzenia](#) Eurogrupy w składzie rozszerzonym kontynuowano wymianę poglądów na temat przyszłości europejskich rynków finansowych. Ministrowie omówili projekt oświadczenia, które ma zostać przyjęte na posiedzeniu w marcu. W dokumencie zostaną określone priorytety polityczne przyszłych działań na szczeblu unijnym i krajowym, mające na celu dalszy rozwój unii rynków kapitałowych.

4. Rada Europejska

4.1. Nadzwyczajne posiedzenie Rady Europejskiej 1 lutego

Przywódcy państw UE kontynuowali rozmowy na temat rewizji długofalowego budżetu UE, czyli WRF 2021–2027, rozpoczęte na poprzednim posiedzeniu Rady Europejskiej, w grudniu 2023 r.²⁰ Podczas [szczytu](#) osiągnięto porozumienie wszystkich państw członkowskich w sprawie zapewnienia – za pomocą nowych i istniejących środków – dodatkowego finansowania nowych priorytetów w ramach WRF 2021–2027, w łącznej kwocie 64,6 mld euro, która zostanie podzielona następująco:

- 50 mld euro na nowy unijny Instrument na rzecz Ukrainy (UAF), w tym 17 mld euro jako dotacje i 33 mld euro w formie pożyczek;
- 2 mld euro na zarządzanie migracją i granicami (dział IV WRF);
- 7,6 mld euro na działania w obszarze „sąsiedztwo i świat” (dział VI WRF);
- 1,5 mld euro na Europejski Fundusz Obronny w ramach nowego instrumentu o nazwie Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy (STEP);
- 3,5 mld euro na instrumenty szczególne WRF: 2 mld euro na instrument elastyczności i 1,5 mld euro na rezerwę na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej.

Przywódcy państw UE uzgodnili, że kwota 10,6 mld euro z puli 64,6 mld euro zostanie pozyskana ze środków przekierowanych z istniejących programów i instrumentów UE, takich jak: Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej, Instrument Pomocy Przedakcesyjnej, Horyzont Europa, pobrexitowa rezerwa dostosowawcza, Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji, program UE dla zdrowia oraz fundusze polityki spójności.

Uzgodnione przez przywódców państw UE zmiany w WRF 2021–2027 zostały 27 lutego br. formalnie [zatwierdzone](#) przez PE, a dzień później [przyjęte](#) przez Radę w formie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie 2020/2093, określające WRF na lata 2021–2027.

²⁰ Więcej na ten temat w „Przeglądzie Spraw Europejskich” z grudnia 2023 r.

5. Europejski Bank Centralny

5.1. Posiedzenie Rady Prezesów 25 stycznia

Rada Prezesów EBC na [posiedzeniu](#) 25 stycznia 2024 r. po raz trzeci z rzędu pozostawiła podstawowe stopy procentowe bez zmian oraz zapewniła, że dołoży wszelkich starań, aby szybko przywrócić inflację do średniookresowego docelowego poziomu (2%). W ocenie Rady utrzymanie obecnego poziomu podstawowych stóp procentowych przez dostatecznie długi czas istotnie przyczyni się do osiągnięcia celu inflacyjnego. Rada zobowiązała się do zachowania w przyszłości odpowiednio restrykcyjnego poziomu stóp procentowych. Ponadto utrzymała dotychczasowe, oparte na danych, podejście do ustalania poziomu stóp procentowych, w szczególności uwzględniające ocenę perspektyw inflacji w kontekście napływających danych gospodarczych i finansowych, dynamikę inflacji bazowej oraz siłę transmisji polityki pieniężnej. Rada Prezesów wyraziła także gotowość do dalszego dostosowywania instrumentów polityki pieniężnej w celu obniżenia inflacji do docelowego poziomu i zagwarantowania płynnej transmisji polityki pieniężnej. Dodatkowym wsparciem w tym zakresie pozostaje instrument ochrony transmisji (*transmission protection instrument*).

Podczas [konferencji](#) prasowej prezes EBC Christine Lagarde przedstawiła ocenę inflacji oraz sytuacji gospodarczej. W grudniu 2023 r. inflacja w strefie euro wzrosła do 2,9%, m.in. ze względu na jedynie częściowe uwzględnienie w rocznej stopie inflacji wcześniej wprowadzonych środków fiskalnych łagodzących wysokie ceny energii. Nie licząc dodatniego efektu bazy, nastąpił dalszy spadek prawie wszystkich składowych inflacji. Inflacja cen żywności spadła do 6,1%, a inflacja z wyłączeniem cen energii i żywności obniżyła się do 3,4% na skutek spadku inflacji cen towarów do 2,5%. Inflacja cen usług pozostała na niezmiennym poziomie 4,0%. Przewiduje się, że inflacja będzie się dalej obniżać w konsekwencji zacieśniania polityki pieniężnej oraz ustępowania efektów szoków energetycznych, zatorów podażowych i ponownego otwarcia gospodarki po pandemii. W świetle najnowszych danych w ostatnim kwartale 2023 r. wzrost gospodarczy w strefie euro zatrzymał się, a w najbliższym czasie przewiduje się jego spadek. Niemniej w dalszej perspektywie prognozy wskazują na ożywienie gospodarcze. Rynek pracy jest silny, a stopa bezrobocia spadła do najniższego poziomu od czasu wprowadzenia euro. Rządy powinny kontynuować wycofywanie wsparcia w obszarze energii, aby zapobiec umacnianiu się średniookresowej presji inflacyjnej. Polityka fiskalna oraz polityka strukturalna powinny wspierać produktywność i konkurencyjność gospodarki, a także proces obniżania długu publicznego.

Podstawowe stopy procentowe EBC

Rada Prezesów utrzymała trzy podstawowe stopy procentowe EBC na obecnie obowiązującym poziomie, tj.:

- 4,50% – stopa procentowa podstawowych operacji refinansujących,

- 4,75% – stopa kredytu w banku centralnym,
- 4,00% – stopa depozytu w banku centralnym na koniec dnia.

Program skupu aktywów

Portfel papierów wartościowych nabytych w ramach programu skupu aktywów jest nadal zmniejszany, gdyż od lipca 2023 r., zgodnie z zapowiedzią z majowego [posiedzenia](#), Eurosystem nie inwestuje już spłat kapitału z tytułu zapadających papierów wartościowych.

Nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii

W pierwszym półroczu 2024 r. Rada Prezesów zamierza w dalszym ciągu w całości reinwestować kapitał z tytułu zapadających papierów wartościowych nabytych w ramach nadzwyczajnego programu zakupów w czasie pandemii (*pandemic emergency purchase programme*, PEPP). Zgodnie z [decyzją](#) Rady Prezesów z 15 czerwca 2022 r. kapitał z tytułu zapadających papierów wartościowych z portfela PEPP będzie nadal reinwestowany elastycznie, tak aby zapewnić należyte funkcjonowanie mechanizmu transmisji polityki pieniężnej. W drugim półroczu Rada Prezesów zamierza zmniejszać portfel PEPP średnio o 7,5 mld euro miesięcznie. Reinwestycje w ramach programu PEPP są planowane do końca 2024 r.

Operacje refinansujące

W miarę spłacania przez banki środków pożyczonych w ramach ukierunkowanych dłuższych operacji refinansujących Rada Prezesów będzie regularnie oceniać, jak ukierunkowane operacje pożyczkowe wpływają na nastawienie polityki pieniężnej.

5.2. Wyniki styczniowego badania akcji kredytowej banków strefy euro

EBC [opublikował](#) 23 stycznia 2024 r. [wyniki](#) badania akcji kredytowej banków strefy euro z uwzględnieniem zmian zaobserwowanych w ich polityce kredytowej w czwartym kwartale 2023 r. oraz zmian oczekiwanych w pierwszym kwartale 2024 r. W badaniu przeprowadzonym między 8 grudnia 2023 r. a 2 stycznia 2024 r. wzięło udział 157 banków.

W czwartym kwartale 2023 r. banki kontynuowały zaostrzenie – choć w umiarkowanym stopniu – wewnętrznych wytycznych lub kryteriów udzielania kredytów dla przedsiębiorstw. Restrykcyjna polityka banków, prowadzona od 2022 r., wraz ze słabym popytem na kredyty spowodowała silny spadek akcji kredytowej dla przedsiębiorstw. Zaostrzeniu uległy również warunki udzielania kredytów gospodarstwom domowym. Dotyczyło to głównie kredytów konsumenckich, a jedynie w małym stopniu kredytów mieszkaniowych. Polityka kredytowa banków wynikała przede wszystkim z podwyższonego ryzyka powiązanego z prognozami słabego wzrostu gospodarczego i sytuacją poszczególnych kredytobiorców. W pierwszym kwartale 2024 r. banki strefy euro przewidują dalsze zaostrzenie warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw oraz gospodarstw domowych. Umiarkowane zaostrzenie rzeczywistych ogólnych warunków kredytowania

odnotowano w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów konsumenckich, a złagodzenie – w przypadku kredytów mieszkaniowych.

W analizowanym okresie wyraźnie obniżył się popyt na kredyty dla przedsiębiorstw oraz na linie kredytowe, a także na kredyty dla gospodarstw domowych, w tym mieszkaniowe i konsumenckie. Odnotowany spadek był łagodniejszy niż w trzecim kwartale 2023 r. i wynikał przede wszystkim z ogólnego podwyższonego poziomu stóp procentowych, mniejszego zapotrzebowania na inwestycje w środki trwałe, niskiego poziomu zaufania konsumentów, a także prognozowanego osłabienia rynku mieszkaniowego. W pierwszym kwartale 2024 r., po raz pierwszy od początkowych miesięcy 2022 r., banki spodziewają się niewielkiego wzrostu popytu na kredyty dla przedsiębiorstw oraz kredyty mieszkaniowe.

Zgodnie z wynikami badania w czwartym kwartale 2023 r. dostęp banków do finansowania za pośrednictwem instrumentów rynku pieniężnego, depozytów długoterminowych i papierów dłużnych nieznacznie się poprawił. Jednocześnie nieco pogorszył się dostęp do krótkoterminowego finansowania detalicznego oraz sekurytyzacji. W pierwszym kwartale 2024 r. banki oczekują poprawy dostępu do finansowania we wszystkich segmentach z wyłączeniem depozytów krótkoterminowych i sekurytyzacji.

5.3. Publikacja skonsolidowanych danych bankowych

EBC [opublikował](#) 8 lutego 2024 r. skonsolidowane dane dotyczące sektora bankowego w UE za okres do końca września 2023 r. Najnowsze informacje dotyczą 314 grup bankowych oraz 2301 instytucji kredytowych (w tym oddziałów i filii podmiotów zagranicznych), co odzwierciedla niemal 100% aktywów sektora bankowego UE. Dane obejmują wiele rodzajów wskaźników, opisujących: rentowność i efektywność, strukturę bilansu, płynność i źródła finansowania, jakość aktywów, obciążenie aktywów, adekwatność kapitałową oraz wypłacalność. Zgodnie z komunikatem we wrześniu 2023 r. całkowita wartość aktywów instytucji kredytowych mających siedziby na terytorium UE spadła o 3,30% – z 32,66 bln euro do 31,58 bln euro w ujęciu rok do roku. Wskaźnik kredytów zagrożonych w tym okresie w ujęciu rocznym wzrósł o 0,06 pkt proc. i wyniósł 1,89%. We wrześniu 2023 r. wskaźnik rentowności kapitału własnego w UE osiągnął 7,69%, a wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (*common equity Tier 1 capital*, CET 1) – 15,75%.

5.4. Opinie EBC na temat projektów krajowych i unijnych regulacji w zakresie bankowości centralnej i rynków finansowych

W ramach konsultacji projektów krajowych oraz unijnych aktów prawnych EBC opublikował w styczniu i w lutym br. następujące [opinie](#):

- z inicjatywy własnej – do słowackiej ustawy konstytucyjnej w sprawie gotówki jako prawnego środka płatniczego i dostępu do gotówki (CON/2024/1),

- do projektów duńskich aktów prawnych dotyczących stopniowego wycofywania z obiegu banknotu o nominale 1000 koron duńskich i obniżenia progu dla niektórych płatności gotówkowych (CON/2024/2),
- do projektu regulacji węgierskiej w sprawie sieci infrastruktury gotówkowej (CON/2024/3),
- z inicjatywy własnej – do projektu regulacji słowackiej w sprawie specjalnego opodatkowania instytucji kredytowych (CON/2024/4),
- do projektu zmian do ustawy o banku centralnym Węgier w sprawie jednolitego rachunku skarbowego zarządzanego przez bank centralny Węgier oraz kompetencji Rady Nadzorczej tego banku (CON/2024/5),
- do projektu decyzji chorwackiej w sprawie kompetencji banku centralnego Chorwacji związanych z członkostwem Chorwacji w Międzynarodowym Funduszu Walutowym (CON/2024/6).

6. Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

6.1. Raport w sprawie planów Banku Łotwy co do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością komercyjną

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (European Banking Authority, EBA) opublikował 12 stycznia 2024 r. [opinie](#) w sprawie planów Banku Łotwy odnośnie do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości komercyjnej. Od 30 czerwca br. wagi te miałyby zostać obniżone z obecnie obowiązujących 100% do 80%. Pomimo tej obniżki wymagany poziom wag ryzyka będzie wyższy niż domyślny poziom 50% wynikający z regulacji unijnych.

EBA uznał za zasadne obawy Banku Łotwy dotyczące ryzyka dla stabilności finansowej wynikającego z ekspozycji na nieruchomości komercyjne. Biorąc pod uwagę informacje przekazane przez Bank Łotwy, EBA nie zgłosił sprzeciwu wobec planowanej zmiany wag ryzyka dla tych ekspozycji. Ponadto zachęcił Bank Łotwy do ścisłego monitorowania sytuacji ze względu na wysoką niepewność makroekonomiczną i przypomniał, że regulacje UE wymagają oceny adekwatności tych wag ryzyka co najmniej raz w roku.

7. Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

7.1. Opinia w sprawie planów Banku Łotwy co do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością komercyjną

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (European Systemic Risk Board, ESRB) opublikowała 16 stycznia 2024 r. [opinie](#) oraz będący jej uzupełnieniem [raport](#) w sprawie planów Banku Łotwy odnośnie do zmiany wag ryzyka dla ekspozycji w pełni i całkowicie zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości komercyjnej²¹.

ESRB uznała planowane wprowadzenie tych zmian za działanie właściwe, skuteczne i proporcjonalne. W ocenie ESRB nie wywoła ono nieproporcjonalnych negatywnych skutków dla stabilności finansowej na Łotwie lub w UE ani nie powinno stwarzać przeszkód w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego. ESRB zwróciła uwagę, że adekwatność poziomu wag ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych nieruchomością komercyjną powinna być oceniana przynajmniej raz w roku.

7.2. Opinia w sprawie planów zmiany niektórych makroostrożnościowych buforów kapitałowych przez Narodowy Bank Belgii

ESRB opublikowała 17 stycznia br. [opinie](#) oraz będący jej uzupełnieniem [raport](#) w sprawie planów Narodowego Banku Belgii dotyczących zmiany poziomów sektorowego bufora ryzyka systemowego (*sectoral systemic risk buffer, sSyRB*) oraz buforów innych instytucji o znaczeniu systemowym (*other systemically important institutions, O-SII*). Obecnie sSyRB (w wysokości 9%) obowiązuje w przypadku ekspozycji wobec osób fizycznych, zabezpieczonych nieruchomością mieszkaniową zlokalizowaną w Belgii, oraz w bankach stosujących metody wewnętrznych ratingów. Od 1 kwietnia br. miałyby zostać obniżony do 6%. Z kolei w odniesieniu do bufora O-SII podjęto decyzję o jego podniesieniu dla jednej instytucji uznanej za O-SII (Euroclear Holding) – z 0,75% do 1,5%. Wobec pozostałych O-SII bufor pozostaje bez zmian, na poziomie 0,75% lub 1,5%.

Ponieważ dla sześciu z ośmiu O-SII suma wskaźnika sSyRB oraz wskaźnika bufora O-SII jest wyższa niż 5%, regulacje UE zobowiązują ESRB do wydania opinii na temat tego, czy uznaje łączny poziom tych buforów za właściwy. ESRB stwierdziła, że w obecnych okolicznościach skumulowany wskaźnik ww. buforów ocenia jako odpowiedni i skuteczny w odniesieniu do zidentyfikowanego ryzyka w każdej z instytucji kredytowych, w których obowiązują te dwa bufory. W szczególności w ocenie ESRB nie powodują one nieproporcjonalnych negatywnych skutków dla

²¹ Więcej na temat planowanego działania w pkt 6.1.

stabilności finansowej w Belgii ani nie powinny stwarzać przeszkód w prawidłowym funkcjonowaniu rynku wewnętrznego.

7.3. Raport w sprawie zagrożeń na rynku nieruchomości mieszkaniowych

W dniu 1 lutego br. ESRB opublikowała kolejny [raport](#) podsumowujący zagrożenia na rynku nieruchomości mieszkaniowych (*residential real estate*, RRE) w państwach EOG. Stanowi on aktualizację oceny przedstawionej w raporcie z 2021 r.

Ocena ryzyka pozostała niezmienną w przypadku większości państw EOG i utrzymuje się na podwyższonym poziomie. Natężenie ryzyka związanego z zadłużeniem gospodarstw domowych pozostało bez zmian, a w kilku krajach zwiększyło się, częściowo w wyniku silnego wzrostu zadłużenia z tytułu kredytów hipotecznych. Standardy oceny zdolności kredytowej w przypadku nowych kredytów hipotecznych nie poprawiły się, a nawet pogorszyły w krajach, w których nie stosowano instrumentów ukierunkowanych na ograniczanie ryzyka związanego z kondycją kredytobiorców (*borrower based measures*, BBM).

ESRB opublikowała kolejny raport w sprawie ryzyka na rynku nieruchomości mieszkaniowych. Stwierdzono, że ocena ryzyka w większości państw nie zmieniła się i utrzymuje się ono na podwyższonym poziomie. Podkreślono, że według ESRB prognozy dla tego rynku są niepewne i zależą od rozwoju sytuacji gospodarczej. Konieczne są: dalsze monitorowanie napięcia na rynku nieruchomości mieszkaniowych oraz gotowość do ewentualnego podejmowania działań z zakresu polityki makroostrożnościowej w przypadku ponownego wzrostu ryzyka.

Ponadto w drugiej połowie 2022 r. odnotowano, że w Austrii, Holandii i we Włoszech w nowo udzielanych kredytach istotnie wzrósł udział kredytów o zmiennym oprocentowaniu lub z krótkoterminową (do 1 roku) stałą stopą procentową. Z kolei w drugiej połowie 2023 r. w nowo udzielanych kredytach na Cyprze, Malcie, w Polsce, Portugalii i we Włoszech znacznie spadł udział kredytów o zmiennej stopie procentowej. Zmiany te mogły być spowodowane oczekiwaniami gospodarstw domowych co do przyszłego poziomu stóp procentowych lub udostępnieniem kredytobiorcom nowych produktów, tj. korzystnych kredytów refinansowych.

Według ESRB prognozy dla rynku RRE są niepewne i zależą od rozwoju sytuacji gospodarczej. Według scenariusza bazowego w kolejnych kwartałach może nastąpić powolna i stabilna korekta cen nieruchomości oraz spowolnienie akcji kredytowej, co mogłoby być korzystne dla stabilności finansowej w długim okresie. Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego i spadek inflacji mogłyby się jednak przyczynić, w średnim okresie, do dalszych wzrostów cen nieruchomości mieszkaniowych, co wymagałoby zastosowania odpowiednich instrumentów makroostrożnościowych.

W sytuacji spowolnienia wzrostu PKB i podnoszenia stóp procentowych gospodarstwa domowe mogą jednak napotkać zwiększone problemy z obsługą kredytów, co może doprowadzić do ograniczenia udzielania kredytów przez banki oraz znacznych spadków cen nieruchomości.

W raporcie przedstawiono także ocenę działań makroostrożnościowych podejmowanych przez państwa EOG. ESRB wskazała ponadto, że należy kontynuować monitorowanie napięć na rynku RRE oraz przygotować się na ewentualne zwiększanie buforów kapitałowych, gdyby napięcia te ponownie wzrosły. Powinno się także wykorzystać spowolnienie na rynku nieruchomości do wprowadzenia reform strukturalnych, co zredukowałoby presję na wzrost cen RRE i ograniczyłoby zachęty dla gospodarstw domowych do dalszego zadłużania się.

8. Inne

8.1. Strategia Jednolitego Mechanizmu ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji do 2028 r.

Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Board, SRB) opublikowała 13 lutego 2024 r. [dokument](#) prezentujący strategię Jednolitego Mechanizmu ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji (Single Resolution Mechanism, SRM) na najbliższe pięć lat, tj. do 2028 r. Strategia SRM obejmuje wizję, wartości oraz cele w trzech obszarach: (1) podstawowa działalność związana z *resolution*, (2) struktura organizacyjna oraz (3) zasoby ludzkie. Zgodnie z przedstawioną wizją SRM ma być wiarygodnym mechanizmem, który aktywnie przygotowuje się do kryzysów bankowych i finansowych oraz szybko reaguje na nie. W swoich działaniach SRM będzie się kierować wartościami europejskimi, szacunkiem, profesjonalizmem, a także będzie dbać o przejrzystą komunikację z otoczeniem.

W ramach podstawowej działalności SRM chce zwiększyć swoje możliwości skutecznego zarządzania kryzysami. W tym celu kontynuowane będą prace dotyczące operacjonalizacji narzędzi *resolution* oraz strategii *resolution*. Główny nacisk ma być położony na kwestie operacyjne, tj. testowanie procedur oraz różne symulacje i oceny możliwości przeprowadzenia *resolution* (*resolvability assessment*). SRM chce być także instytucją wiodącą merytorycznie w zakresie *resolution* i zarządzania kryzysowego.

W strategii skoncentrowano się również na wewnętrznej organizacji SRM. Planuje się wzmocnić proces decyzyjny oraz uprościć strukturę organizacyjną, tak by zmaksymalizować wykorzystanie zasobów. SRM chce mieć rozwiniętą kulturę organizacyjną i czerpać z najnowszych osiągnięć technologicznych, a także być atrakcyjnym miejscem pracy, do czego ma się przyczynić poprawa możliwości rozwoju i szkolenia kadr.

Spis skrótów

AIFMD	Alternative Investment Fund Managers Directive, dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/61/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi i zmiany dyrektyw 2003/41/WE i 2009/65/WE oraz rozporządzeń (WE) nr 1060/2009 i (UE) nr 1095/20
AML/CFT	<i>anti-money laundering and countering the financing of terrorism</i> , przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
AMLA	Anti-money Laundering Agency, urząd ds. przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu
AMR	<i>Alert Mechanism Report</i> , sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania
BBM	<i>borrower based measures</i> , instrumenty ukierunkowane na ograniczanie ryzyka związanego z kondycją kredytobiorców
BEFIT	<i>Business in Europe: Framework for Income Taxation</i> , projekt dyrektywy Rady w sprawie działalności gospodarczej w Europie: ramy opodatkowania dochodu
CCP	<i>central counterparties</i> , kontrahenci centralni
CET 1	<i>common equity Tier 1 capital</i> , wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1
CMU	<i>capital markets union</i> , unia rynków kapitałowych
EBA	European Banking Authority, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego

EBC	Europejski Bank Centralny
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
EDF	European Defence Fund, Europejski Fundusz Obronny
EIS	EU Issuance Service, infrastruktura służąca do rozliczania emisji dłużnych papierów wartościowych UE na rynku pierwotnym oraz ich wstępnej dystrybucji
EMIR	European Market Infrastructure Regulation, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 648/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie instrumentów pochodnych będących przedmiotem obrotu poza rynkiem regulowanym, kontrahentów centralnych i repozytoriów transakcji
ESMA	European Securities and Markets Authority, Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych
ESRB	European Systemic Risk Board, Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
HICP	<i>harmonised index of consumer prices</i> , zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych
KE	Komisja Europejska
KPO	krajowy plan odbudowy
MFW	Międzynarodowy Fundusz Walutowy
MiFID II	Markets in Financial Instruments Directive II, Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniająca dyrektywę 2002/92/WE i dyrektywę 2011/61/U

MiFIR	Markets in Financial Instruments Regulation, Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych oraz zmieniające rozporządzenie (EU) nr 648/201
NGEU	Next Generation EU, unijny program odbudowy gospodarczej
NZIA	<i>Net-Zero Industry Act</i> , ustawa w sprawie przemysłu neutralnego emisyjnie
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development, Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
O-SII	<i>other systemically important institutions</i> , inne instytucje o znaczeniu systemowym
PE	Parlament Europejski
PEPP	<i>pandemic emergency purchase programme</i> , nadzwyczajny program zakupów w czasie pandemii
PKB	produkt krajowy brutto
PSP	<i>payment service providers</i> , dostawcy usług płatniczych
RRE	<i>residential real estate</i> , rynek nieruchomości mieszkaniowych
RRF	<i>Recovery and Resilience Facility</i> , Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
SRB	Single Resolution Board, Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji

SRM	Single Resolution Mechanism, Jednolity Mechanizm ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji
sSyRB	<i>sectoral systemic risk buffer</i> , sektorowy bufor ryzyka systemowego
STEP	Strategic Technologies for Europe Platform, Platforma na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy
UAF	<i>Ukraine Facility</i> , Instrument na rzecz Ukrainy
UCITS	<i>undertakings for collective investment in transferable securities</i> , przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe
UE	Unia Europejska
Unshell	projekt dyrektywy dotyczącej przedsiębiorstw fasadowych
VAT	<i>value added tax</i> , podatek od wartości dodanej
WRF	Wieloletnie Ramy Finansowe

www.nbp.pl

